

MINIATUREN

Supplerende udgave til THEMA DANICUM
organ for DANSK SKAKPROBLEM KLUB

Nr. 3

ISSN 0105-0125
Juli 1976

1. årg.

```
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X          REFERAT AF GENERALFORSAMLINGEN I DSK          X
X          den 21. april 1976 v/Willy Enggren          X
X                                                         X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
```

Generalforsamlingen afholdtes i Medborgerhuset, Baldersgade 3. 9 medlemmer havde givet møde.

1. Leif Schmidt valgtes til dirigent.
2. Formanden aflagde beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år. Medlemstallet var forøget fra 54 til 77, heri medregnet vort æresmedlem, E. Uldaler. Udnævnelser fandt sted på klubbens møde den 25. juli 75, som Uldaler selv gæstfrit havde inviteret til. Der var herudover afholdt 6 møder i Medborgerhuset med forskellige emner. Bestyrelsen havde afholdt 2 møder, hvoraf det ene var udvidet med Walther Jørgensen, der har påtaget sig trykningen af bogen "DANSKE MINIATURER", som forhåbentlig kan foreligge i løbet af et års tid. Biblioteket får stadig en del boggaver. Klubben havde haft den glæde

at modtage et demonstrationsbræt som gave fra vort medlem, kaptajn Neess, der tilmed på klubbens møde den 15. oktober 1975 flot forærede hver af deltagerne et magnetisk problembrett! Stella polaris var - meget bagud - dukket op med et enkelt nummer i januar 1976. Det var tvivlsomt om der kommer flere. Fra 1. januar 1976 udgiver klubben nu sit eget blad THEMA DANICUM med den supplerende udgave MINIATUREN. Læsekredsen har 6 forskellige tidsskrifter og 6 deltagere. Dommen i WCCT-turneringen var nu endelig. Sovjet vandt overlegent med 553 points. Holland blev nr. 2 med 397 points. Danmark besatte tredjepladsen med 395½ points foran Finland med 392½ points og Sverige med 375½ points. Åren for den fine 3. plads blandt 27 deltagerlande måtte i høj grad tilskrives Lars Larsens indsats som holdleder. FIDEs problemkommission havde holdt årsmøde fra 1.-5. oktober 1975 i Tblisi, Grusien. Fra Danmark deltog Jan Mortensen. Kommissionens næste møde finder sted i Ribe, Danmark, fra 22.-29. september 1976. Der afholdes en international løserturnering i Bulgarien fra 20. oktober 1976 af 4 dages varighed. Rejsen betales af deltagerne selv, medens værtslandet betaler opholdet. Endvidere omtalte formanden, at Lindner, Ungarn, gæster Danmark fra 1.-20. august 1976 og har udtrykt ønske om at møde danske problemister, hvorfor der evt. vil blive arrangeret et klubmøde, måske hos formanden.

Formandens beretning godkendtes.

3. Kassereren aflagde regnskab. Den likvide beholdning udviste en betydelig stigning, hvilket skyldtes dels at der ikke er betalt bidrag til Stella polaris for 1975, dels at udgifterne til THEMA DANICUM kun i ringe grad har belastet dette års regnskab. Endvidere havde salg af bøger m.v. indbragt

ca. 1000 kr., idet FIDE-album var solgt til kostprisen. Det overvejes at placere midlerne til en bedre forrentning. Kontingentrestancen var for høj, men der var jo ikke foretaget sletninger i fjor. En del af beløbet må nu afskrives. Kassereren omtalte de komplicerede forhold omkring finansieringen af Stella polaris, der nu havde medført, at andelen var nedskrevet til 402,62 kr., medens passivposten for 1974 var slettet. Der svæver dog et uafklaret mellemværende for årene 1971-74, som p.t. unddrager sig enhver vurdering fra dansk side.

Regnskabet godkendtes.

4. Formanden, Jan Mortensen, genvalgtes.
5. Den øvrige bestyrelse: Willy Enggren, V. Røpke, Leif Schmidt og B.B. Jensen genvalgtes.
6. B.B. Jensen genvalgtes som revisor. Birger Jensen blev valgt som revisorsuppleant.
7. Kontingentet for 1977 blev fastsat uændret til 40 kr.
8. Under punktet "Eventuelt" anbefalede B.B. Jensen klubbens medlemmer at deltage i DSU's påskestævner. Selv havde han i Århus haft den glæde at hilse på flere andre af medlemmerne, bl.a. Paul Martins, der nu bor i Hvalsø, midtsjælland. Overbragte fra Martins en invitation til et klubmøde. Bestyrelsen vil undersøge, om biltransport fra København kan arrangeres. Mulighederne for at skaffe udenlandske abonnenter på THEMA DANICUM var ikke blevet udnyttet fuldtud. B.B. Jensen påtog sig at uddele et eksemplar til eventuelle emner. En forsøgsvis udvidelse af THEMA DANICUM fra 8 til 12 sider blev stillet i udsigt.

Generalforsamlingen sluttede kl. 21,15 med formandens tak til dirigenten for veludført arbejde og til forsamlingen for ro og orden.

XXX
 X REKONSTRUKTIONSSOPGAVER ved Willy Enggren X
 X
 XXX

Opgaven var (15) C. Mansfield, 4 PR Brisbane Courier 1928: Kd3 Db5 Ta4 Ta6 Lh6 Sd5 - Kh5 Ta5 Sf8 Sh2 Bc3 Bh4 Bh7. Mat i 2 træk ved 1 Lc1.

Der indkom 6 løsninger, hvoraf de to - fra Lars Larsen og Steen Christensen - var identiske med forfatterens stilling, medens de øvrige 4 havde valgt hKe2. Leif Schmidt påpegede dog at kongen kunne stå på d3.

Lykkens gudinde tilsmilede Lars Larsen.

Vi giver ordet til Steen Christensen: "Man kan rimelig let finde placeringen af hDb5 hTa4 hTa6 hSd5 sKh5 sTa5 sSf8 sSh2 og sBh4. Tilbage er i bedste fald placeringerne af hK og hL. hL må placeres på diagonalen d2, e3, f4, g5 eller h6 for ikke at fratage sK flugtfeltet g5 ved nøglen. f4 og g5 kan straks udelukkes, da de ikke overholder dette krav, og d2 og e3 giver mat i 1 træk. Tilbage er kun hLh6. I den fremkomne stilling er der biløsningerne De8+ De2+ og Le2. De8+ kan reddes ved +sBh7, Le2 ved +sBc3 og De2+ ved hKd3 (evt. hKe2). Den nu fremkomne stilling viser bestemt ikke nogen stor opgave, og der er kun en rimelig forførelse, nemlig 1 Le3? Txa4!".

Det gådefulde tårn i rekonstruktionsopgave nr. 1 forklarer Lars Larsen med den nu afdøde skræk for minordualer efter umotiverede sorte træk: 1 Sg2 Tc6/Tc4 "dual" ved 2 Df5#. Af samme grund kunne Bc7 ikke stå på d6. Tak, kære Lars - det forklarer jo også den indbyrdes placering af sLa2 og sDb3.

REKONSTRUKTIONSSOPGAVE nr. 3:

Konstruer en 2# med følgende løsning:

1 Lc8 truer 2 Sg8#
 1 - c5 2 Dal# 1 - c6 2 Df3#
 1 - cxd6 2 Dxd6# 1 - Ld5 2 Sxd5#

XXX
 X LITTERATURANMELDELSER ved Jan Mortensen X
 X
 XXX

Lars Larsen gør opmærksom på flg. fejl i Fossums opgavesamling (anmeldt i MINIATUREN nr. 1, side 11).

29. Uløselig efter 1 - f2 2 Se6+ Kd3! Lars Larsen gav i sin tid Fossum det gode råd at flytte sBg2 til a6 for bondestillingens skyld. Uheldigvis fulgte Fossum dette råd, og resultatet blev altså uløselighed. Ba6 hører hjemme på g2, hvor den stod, da opgaven i sin tid præmieredes i Postsjakk (overalt, hvor der står Problemisten i bogen, menes Postsjakk!). Bondestillingen er jo iøvrigt slet ikke illegal i denne form.

36. En slem dual efter 1 Db4 Lxb4 2 Sgf7 (i st. f. 2 Sh3). Opgaven er fra 1971 (1. RO. Postsjakk 1970 - jan. 1971).

45. + hLg5.

71. mener Lars Larsen er en gentagelse af hans (LL's) 1. PR Postsjakk 1968 (16): Ka6 Dg3 Sd6 Se4 Bb2 Be2 Be6 - Kd4 Ba5 Bc6 Bd5 Be3 Be7 Bg5. 3#. 1 Sf6 a4 2 Sd7; 1 - ef6 2 Dg4+; 1 - exd6 2 Dg4+; 1 - Kc5 2 Dxe3+.

Lajos Riczu: "100 SZABAD MATT SAKKFELADVÁNYA", 1974, 27 s. hft. Ingen pris angivet.

Dette stencilerede hefte omfatter 100 hjælpermatter af forfatteren, trykt i notation. Udstyret er beskedent, og det er mange af opgavernes indhold også. Jozsef Bajtay har skrevet et forord på 1 side. En enkelt smagsprøve fra bogen: Nr. 17 feenschach 1964: Kf3 Tc5 Sg2 - Kd4 Lb6. H2#, 2 løsninger: 1 La5 Se3 2 Lc3 Td5#; 1 Kd3 Tc2 2 Ld4 Sel#.

"GALERIE ČESKOSLOVENSKÝCH SKLADATELŮ 11-13",
 ZK Kotva Praha. Heftet. Ingen pris angivet.
 11. Cyril Dedrle, 1974, 20 s. 12. Josef Kesl,
 1974, 24 s. 13. Zdenek Mach I., 1975, 120 s.

Ilja Mikan fortsætter sit rosverdige arbejde med udsendelsen af samlinger af czechoslovakiske forfatteres opgaver. Løsningerne er forsynet med yderst udførlige kommentarer, som man jo desværre har beskeden glæde af på grund af sprogvanskelighederne. Men da de er bragt på originalsproget, kan man dog ind imellem glæde sig over tysk, engelsk og tilmed svensk tekst! Det hjælper også en hel del, at løsningerne er fuldstændige til og med det sidste træk.

Cyril Dedrle (5/7 1876-24/1 1944) er kendt som hovedpropagator for studier i Czechoslovakiet, specielt den analytiske studie. Studier findes der dog ingen af i dette hefte, der omfatter 81 direkte opgaver, næsten alle i tre træk. Dedrle er indres også som udgiver af den store ekkosamling i White-serien (Echo, 1927).

Om Josef Kesl ved jeg ikke meget, ud over at han døde ung (25/11 1866-20/6 1900). Heftet har en indledning på 2 sider af Pospisil, formentlig en nekrolog fra 1900. Der er 61 direkte opgaver af Kesl i 2, 3 og 4 træk og 30 opgaver af andre forfattere.

Heftet om Zdenek Mach (2/5 1877-2/12 1954) er med en 23 sider lang indledning af Mikan og 348 opgaver den omfangrigeste. Machs problemer er kendetegnet ved det hvide materiales uadærlige økonomi, også med hensyn til bønderne, og ved deres fuldenkte form. Igen er hovedvægten lagt på direkte opgaver i 2-4 træk, men enkelte selvmatter findes. Mach har også komponeret mange fantasiopgaver, men disse er ikke medtaget her. I-tallet i titlen indeholder måske et løfte om en fortsættelse?

C. Goldschmeding (red.): "JAARBOEK VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN PROBLEEMVRIENDEN 1975", 28 sider bogtr., hft. Pris 6,50 hfl.

Den hollandske problemklubs årbog indeholder dommene i Probleemblads turneringer 1974, hollandske turneringsudmærkelser (78 ialt) og et udvalg af opgaver af forfatteren A.M.A. van der Ven (1877-1938). Det mest imponerende i bogen er, at det af forordet fremgår, at 46 medlemmer har ydet et ekstra bidrag til klubben på 100 gylden eller mere.

"DIE WIESBADENER PROBLEMSCHACHTAGE". FEENSCHACH-SONDERDRUCK, Wegberg 1975, 80 s. kart. Pris DM. 9,40 + porto.

Den tyske forening for problemskak Schwalbe kunne i 1974 fejre sit 50-års jubilæum, og i den anledning afholdtes foreningens årsmøde sammen med FIDEs problemkommissions XVII møde i Wiesbaden 28/9-5/10 1974. Peter Kniest har sammenstillet og udgivet den foreliggende bog, der bl.a. indeholder beretninger over de to møder og referater af foredragene, holdt ved Schwalbemødet. Interessantest af disse er nok Mertes foredrag om problemskak og computere, hvor ikke alene computerens muligheder for løsning af skakopgaver beskrives, men også dens evne som komponist. Et forbløffende eksempel er følgende hjælpemat (nr. 18) H. Mertes, Schach-Echo 1974: Kd4 Se2 - Kf5 Sa3. H7#. 1 Ke6 Kd3! 2 Kd5 Ke3! 3 Kc4 Kd2 4 Kb3 Sd4 5 Ka2 Kc3 6 Kal Kb3 7 Sbl Sc2#.

Bogens største værdi er dog nok de mere end 90 fotografier af deltagerne, der giver et livligt indtryk af begivenhederne og gør det muligt at få et andet billede af de kendte komponister end blot et navn over et diagram. Bogen afsluttes med et tilbageblik over foreningens 50-årige eksistens af W. Speckmann.

XXX
 X LØSERLISTE TIL THEMA DANICUM nr. 2 1976 X
 X ved Willy Enggren X
 X X
 XXX

Maximum 59/113

Første tal angiver opnåede point i THEMA
 DANICUM nr. 2 - andet tal, den samlede score.

Frede Back	4/16	H. Kløve	52/101
A. Binderup	36/47	Ove Kroll	52/52
S. Christensen	53/104	Lars Larsen	45/94
Niels Danstrup	31/31	Ernst Mortensen	59/113
Henning Dysted	53/93	Iver Pedersen	51/90
P.E. Flarup	12/14	John Pedersen	51/105
H. Helledie	55/109	O. Reeh	52/98
Karlo Jensen	1/1	Leif Schmidt	54/108
V. Johnsen	57/105	G. Thomas	51/51

Øvrige løsere uændret.

Laurbærrene tilfalder denne gang Ernst Mortensen, der endnu ikke har sat points til. Men en række løsere ligger tæt i hælene, der kan ske meget endnu. Vi byder de fire nye løsere: Niels Danstrup, Karlo Jensen, Ove Kroll og G. Thomas hjertelig velkommen.

Der indkom kun to tilkendegivelser vedrørende løsningsfristen - den ene syntes at fristen var kort, den anden ønskede den ikke forlænget! Vi styrer indtil videre den lagte kurs.

Biløsningen til nr. 52A blev kun fundet af Steen Christensen, Ernst Mortensen og Iver Pedersen. Opgaven var livligt kommenteret af mange løsere. Man kan synes, at nr. 52B med det indhold, forsøget 1 d7? har, udmærket kan stå alene, hvis opgaven ikke kan korrigeres.

K. Hannemann foreslår at nr. 57 gøres til en trilling! 57C: Flyt (i A) Se5 til cl. Løsninger: 1 Sc2 Sb3 2 Sel Td2#. 1 Sb3 Sa2 2 Sc1 Sc3#. Naturligvis er det morsomt, at begge modelmat-terne forekommer her, men forfatterens idé falder til jorden, og det er da heller ikke så godt, at sorts eneste to fornuftige førstetræk er løsninger.

Pointgivningen ved nr. 61 var vanskelig. Der er anvendt denne skala: Løsningen sLh2 med analyse 3 p. Biløsningen sDh2: 2 p. En eller flere løsninger med hvid brik: 1 p. Maximum således 6 p., der kun opnåedes af Ernst Mortensen og V. Johnsen. Det var altså ikke nogen trykfejl, at der ikke stod "tilføj en sort brik". Hvad Høeg selv har tænkt sig er ikke til at sige. At tilføje en brik kan også fortolkes som et træk (EM.), og tilføjer man så en hvid brik er sort jo i trækket!

XXX
 X FIDE-ALBUM 1965--67 X
 X X
 XXX
 X X
 X Det i MINIATUREN annoncerede nye FIDE- X
 X album er nu kommet til landet og tilsendt X
 X bestillerne. Der er et par eksemplarer i X
 X overskud, som sælges til dem, der først X
 X henvender sig til Jan Mortensen. X
 X X
 X Pris 41 kr. + porto. X
 X X
 XXX

```

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X                                     X
X      WCCT--TURNERINGEN AFSLUTTET   X
X                                     X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

```

Den første FIDE holdkompositionsturnering har nu fundet sin endelige afslutning, idet domsberetningen foreligger i form af en nydelig brochure på 104 sider med 375 diagrammer.

Resultatet af turneringen er jo omtalt i Stella polaris sidste nummer side 236, og vi skal her kun tilføje, at der indkom 653 kompositioner fra 27 hold med 274 komponister. De største hold havde Sovjetunionen og Finland med hver 19 forfattere. Det mindste hold havde Mongoliet med kun én forfatter, der deltog med 5 opgaver. Disse var dog gode nok til at bringe Mongoliet et pænt stykke væk fra sidstepladsen (24. Mongoliet 85 p., 25. Indonesien 56 p., 26. Belgien 47 p., 27. Brasilien 30½ p.).

Ingen lande forskånedes for ukorrekte opgaver, men i bunden blandt de lande, der havde indsendt mindst 24 opgaver, lå Frankrig med 2 ukorrekte opgaver, og DANMARK, Sovjet og Sverige med 3 opgaver hver. 32% af de indsendte opgaver var ukorrekte, 66% kom med i bogen, mens 2% nok var korrekte, men alligevel ikke værdige til at komme med på ranglisten.

Danmarks hold hørte også til de mindre, kun 6 forfattere deltog. Og af disse deltog de tre endda kun med en opgave hver (Grevlund, Johnsen og Knuppert). Det tunge læs blev trukket af Hannemann (7), Jørgensen (6) og Lars Larsen (6). I den uofficielle individuelle rangfølge kom disse da også højt (3. pladsen Jørgensen 134 p., 4. Hannemann 122½ p., 10. Larsen 94 p. - 1. pladsen fik Kjell Widlert 181½ p. og 2. pladsen M.R. Vukceвич (USA) 146 p.). Som bekendt blev resultatet, at Sovjet vandt en overlegen sejr med 553 points, 156 foran nr. 2, Holland, der

fik 397 points. Danmarks 3. plads, kun 1½ p. efter Holland, er meget bemærkelsesværdig, skriver præsident Hannelius i indledningen til domsberetningen.

Bogen er tilsendt alle deltagerne. Andre kan købe den for den billige pris af 10 Fmk. (inklusive forsendelsesomkostninger). Man bedes bestille direkte hos Suomen Tehtäväniekat r.y., Unto Murtovaara, Louhentie 18 E 40, SF-02130 Espoo 13, Finland. Postgirokonto 465965-1 kan med fordel benyttes.

Der er kun trykt 2000 eksemplarer, så man må skynde sig.

```

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X                                     X
X      KOMPOSITIONSØVELSE NR. 1     X
X                                     X
X      ved Jan Mortensen            X
X                                     X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

```

Til denne indkom der 5 korrekte opgaver fra 4 forfattere. I talmæssig henseende et magert resultat, men da der blandt forfatterne var én, der ikke tidligere havde komponeret opgaver og én, der ikke har publiceret opgaver i de seneste 30 år, må udbyttet alligevel betragtes som tilfredsstillende. Temaet, konstruer en 2~~+~~, hvor hvids materiale består af K, D og bønder og hvor sK har mindst 3 flugtfelter, bød ikke de store vanskeligheder, men til gengæld var mulighederne for at lave noget virkelig godt små. Af tekniske grunde må vi nøjes med at bringe opgaverne i notation, hvilket selvfølgelig er lidt utilfredsstillende for forfatterne (og læserne).

19: A. Binderup (debut): Kc6 Dh7 Ba2 Bd2 ... Ka5 Ba3 Bb5 Bb6. 1 Dd3. Opgaven har 3 flugtfelter Mol4 (betydningen af dette kryptiske

symbol er forklaret side 45). Den opererer med dobbelttrussel, som hver fremkommer to gange i de 4 varianter. Samme svar følger altså på 2 sorte kongetræk.

20: Verner Johnsen: Ka8 Dh8 Ba3 Bc6 Bd5 Bd7 Be4 Bg5 - Kd6. 1 Db2. 3 forskellige mætter efter 3 diagonale kongetræk (M135). De mange hvide bønder pynter ikke.

21: Leif Schmidt: Kh7 Dh1 Bd6 Bf2 Bg2 Bg4 Bh3 - Kg5 Bg6. 1 Del. Igen 3 flugtfelter M135. Det er en nydelig overraskelse, at den ene mat er med et bondebatteri.

22: Leif Schmidt: Kd8 Dc5 Bd2 Bf2 Bg2 Bg4 Bh3 - Kg5 Bf5 Bg6 Bh7. 1 f4+. Ved hjælp af et skakgivende førstetræk er det lykkedes forfatteren at fremstille en kongestjerne (dvs. M1357). Man bemærker desuden symmetrien i de fire dronningemætter samt, at der er to modelmætter.

23: Axel Tipsmark: Kc8 Df8 Ba2 Bc2 Bc3 Bd2 - Kb5 Ba3 Ba5 Ba6. 1 d4. 4 Flugtfelter M135, men med samme mat i 3 af tilfældene. Som den eneste er det lykkedes forfatteren at indbygge en rigtig bondevariant (blokade).

I litteraturen findes naturligvis en del opgaver af denne art. Indsenderne har ikke tænkt meget på mulighederne for modelmætter, men det er muligt at fremstille op til 6 sådanne, dog ikke med forskellige mattræk. Dette ses i 24: O. Dehler, Neuburger Neu. Nachr. 1912: Kb4 De2 Ba6 Bc4 Bd3 Be7 Bf7 Bg7 Bg5 - Kd6 Lb8 Ba7 Bd7. 1 Df2. 5 flugtfelter M1345 samt løberblokade. Alle seks matstillinger er modelmætter, men der er kun to mattræk. Forfatteren har anvendt en sort løber, men der var jo intet forbud mod at bruge sorte officerer. Det mest imponerende er måske, at ingen af de 3 hvide bønder bringer forstyrrelse i spillet ved at forvandle sig. 5 flugtfelter i samme modus har 25: samme forfatter, samme sted: Kf2 Db8 Bd3 Bf3 Bh3 - Kg5 Sc4 Be6 Bg6. 1 f4+. Skakgivende nøgle, 5 modeller og 2 mattræk. 4 modelmætter med 3 forskel-

lige mattræk har 26: L.B. Salkind, La Strategie dec. 1912: Kb8 Df7 Bc3 Bd2 Bg4 Bh3 Bh6 - Ke5 Bd5 Be6. 1 Da7. M135. 4 modeller og 3 mattræk har også 27: T.R. Dawson, Neuburger Neu. Nachr. 1911: Kc2 Df6 Ba6 Bb4 Bf3 Bg5 - Kd5 Bb5 Bc4 Bc7 Be6 Bf4. 1 De7. To af modelmætterne er trusselsmatten Dc5# efter 1 - Kc6 og 1 - c3. (Mo25). Atter 4 modeller og 3 mætter M137 i 28: Konrad Erlin, Allg. Ztg. Chemnitz 1929: Kb1 Del Bb4 Bc3 Bc5 Be6 Bg2 Bg4 - Kd5 Bb5 Bc4 Bc7 Be7. 1 Df2. Mulighederne synes således langt fra at være udtømte, og læserne er velkomne til at eksperimentere videre.

Modus er betegnelsen for flugtfelternes placering omkring sort konge. De 8 felter om kongen betegnes i rækkefølge 01234567, idet de laterale felter er 0, 2, 4, 6 og de diagonale felter 1, 3, 5, 7. Omløbsretningen og feltets 0 placering i forhold til brættet vælges således, at de benyttede cifre bliver så små som muligt (er der et lateralt felt, skal 0 således være det første ciffer). Kongestjerne bliver M1357, mens kongekors betegnes Mo246. En simpel og effektiv notation, når først man har vænnet sig til den.

Modus

eksempel:

7	0	1
6	K	2
5	4	3

Opgave 20

3	4	5
2	K	6
1	0	7

Opgave 21

5	6	7
4	K	0
3	2	1

Opgave 26

5	4	3
6	K	2
7	0	1

Til kompositionsøvelse 2 kom der mærkelig nok ingen indsendelser. Bidrag kan indsendes sammen med denne måneds kompositionsøvelser.

KOMPOSITIONSØVELSE nr. 6:

Konstruer en totrækker med 2 varianter med hvid bondeforvandling til dronning på samme felt, men med to forskellige hvide bønder.

KOMPOSITIONSØVELSE nr. 7:

Konstruer en totrækker, hvor sort kan parere truslen ved skiftevis at frigøre to sorte bundne bønder. Temaet kan kun konstrueres i forbindelse med hvidt bondedobbeltræk som trussel, som i skemaet: Kc7 Tc1 Th5 Bd2 - Kc5 Bc4 Be5 Lb1. Her er truslen d4#, hvilket pareres ved Lc2 og Lf5. Der må gerne være mere end to temavarianter (dvs. flere frigørelser af samme bonde).

Indsendelser til Jan Mortensen inden 1. sep.

XXX
 x
 x CYLINDERSKAK ved Jan Mortensen x
 x

I Hannemanns artikel om cylinderskak i THEMA DANICUM er reglerne kort defineret; det vil måske være på sin plads at give en lidt mere udførlig omtale her.

Cylinderskak er medtaget i FIDES kodex for skakkompositioner, dog kun den lodrette (vertikale) form (den sædvanlige). Det hedder heri: "Cylinderskakbrættet opstår af det normale skakbræt ved sammenføjning af a- og h-linien til en cylinder".

Det kræver en del øvelse at forestille sig brikernes gang på et cylinderbræt, især løbernes. Man kan gøre sagen noget lettere, hvis man arbejder med et skakbræt, der er 24 felter bredt og 8 felter højt, og afbilder opgaven 3 gange på denne.

Opgave 105 i Hannemanns artikel får derefter følgende stilling: Hvide konger på c1, k1 og

s1. Hvide tårne på c4, k4 og s4. Hvide løbere på b6, e4, j6, m4, r6 og u4. Hvide bønder på d2, l2 og t2. Sorte konger på e1, m1 og u1. Sorte tårne på f2, n2 og v2. Det egentlige spil foregår nu på ijklmnop-linierne, men samtidigt udfører man skyggebevægelser med brikkerne på de to fløje. Det er herefter tydeligt, at den hvide løber binder det sorte tårn, for bevægelsen b6-a5-h4-g3-f2-e1 i diagram 105 modsvarer af Lr6s binding af Tn2 på vort tredobbelte bræt. Skulle en brik ved et træk ramle ud over venstre kant af det tredobbelte bræt, skal man huske at tilføje den igen på højre side (8 linier til højre for den brik, der nu står på midterdelen).

En typisk cylinderopgave er følgende: (29) G. Latzel, pr. Schwalbe 1935: Kh7 Dh6 Sd1 Ba7 Bb4 Bf4 Bg7 - Kd3 Sc1 Se1 Bd2 Bd4. Mat i 2 træk. 1 Kh8 truer 2 Dh7#. 1 - Kc4 2 g8D; 1 - Ke4 2 a8D; 1 - Kc2 2 Dg6; 1 - Ke2 2 Da6#. Bemærk at den matsættende dronning i alle tilfælde giver dobbeltskak og angriber sKs 4 diagonale flugtfelter. Mattrækket 2 Da6 i sidste variant kan udføres på 2 måder, nemlig ved at dronningen går fra h6 via g6, f6 etc. til a6, eller ved at dronningen går den anden vej rundt (højre om), idet h6 og a6 jo er nabofelter. Ifølge FIDES kodex betragtes denne dobbelte mulighed ikke som dual. Ligeledes kan dronningen bevæge sig flere gange om cylinderen og stadig ende med at stå på a6, heller ikke dette regnes som dual. Man kunne tænke sig, at sort forsvarede sig ved at lade en brik køre rundt om cylinderen i al uendelighed; dette er imidlertid ikke tilladt - brikken skal sættes på et bestemt felt.

Et træk kan udmærket godt bestå i, at en brik vender tilbage til sit udgangsfelt, hvilket jo har betydning ved trækvangs- og trækpligtsopgaver. I nr. 30 af G. Authier, L'Echiquier de Paris 1950: Kg6 Tc4 Td7 Le8 - Ke6 Bb7 Be5 Bg7. 2# er der et svar parat på alle sorte træk

i diagramstillingen. Det gælder altså blot om at finde et afventende træk, og dette må 1 Tc4-c4 jo nok siges at være! En brik, der er bundet har også lov til at forlade bindingen, udsætte sin konge midlertidigt for skak, og vende tilbage til sit udgangsfelt.

En brik kan være bundet i to retninger, som det ses i nr. 31 af D. Nixon, Brit. Chess Mag. 1953: (hK er udeladt) Dg3 La8 Sh3 Sh4 - Kh1 Td8 Ld5 Le3 Sa3 Bc3 Bf2 Bh2. 2#. Efter 1 Dg8 (truer 2 Df1#) er Ld5 bundet af både La8 og Dg8 og derfor ubevægelig. I to varianter udnyttes i hvert tilfælde en af bindingerne: 1 - Sc4 2 Dxc4; 1 - Sb5 2 Le4#.

Ofte benytter forfatterne cylinderbrættet til at skabe tvillinger, således at opgaven både kan løses på det almindelige bræt og på cylinderbrættet. Dette er tilfældet i nr. 32 af W. Pauly, Problemist Fairy Chess Suppl. 1933: Ke6 Td2 Lg3 Sc5 Be5 - Kh1. 3#. På alm. bræt er løsningen 1 Sd3 Kgl 2 Sf4. Og på cylinderen: 1 Sb3 Kgl 2 Lb6. I den sjældnere form, hvor der anvendes en vandret cylinder (en valse), kan man tilsvarende med fordel anvende et bræt, der er 24 felter højt og 8 felter bredt, mens man ved dobbeltcylinderskak må anvende et bræt, der er 24x24 felter. Dobbeltcylinderen ses ofte betegnet anchor-ring; matematikerne betegner den en torus.

Mens lodret cylinderskak udmærket kan opdyrkes i form af praktisk spil, har det sin vanskelighed med vandret (horisontal) cylinderskak, hvor 1. og 8. række støder sammen. Forsøger man at stille brikkerne op i udgangsstillingen, opdager man, at de to konger angriber hinanden. Det samme gælder naturligvis dobbeltcylinderen. Ofte ser man cylinderskak afbildet på diagrammer, hvor rammerne mangler, hvor de to kanter støder sammen, altså uden venstre og højre ramme i vertikal cylinderskak, og uden alle fire rammer i dobbeltcylinderskak.

XX		
X		X
X	FIDES PERMANENTE KOMMISSION	X
X		X
X	FOR SKAKKOMPOSITIONER	X
X		X
X	v/Jan Mortensen	X
X		X
XX		

Ved sin årlige kongres 1954 besluttede det internationale skakforbund FIDE at nedsætte en kommission for skakproblemer og -studier. Der blev udpeget et præsidium og en række medlemmer, således at i alt 11 lande var repræsenteret i kommissionen. Præsidenten J.R. Neukomm, Ungarn indkaldte til CICES (som kommissionen undertiden betegnes: Commission Internationale pour les Compositions Échiquennes) første møde i Budapest 15.-17. maj 1956, men hovedparten af medlemmerne sagde fra af forskellige grunde, således at kun præsidenten, to vicepræsidenter (A. Kazantsev, SSSR og N. Petrović, Jugoslavien) samt ét medlem (V. Pachman, CSSR) deltog. Desuden to ungarnske sekretærer og nogle observatører. Siden da har CICE holdt møde stort set hver år, ligesom antallet af medlemmer er blevet forøget flere gange: Sverige blev medlem fra 1958, Danmark fra 1964, Finland fra 1967, mens Norge hidtil ikke har vist nogen interesse i at blive medlem. F. t. er der 21 medlemmer af CICE. Ved mødet i Wiesbaden 1974 var for første gang samtlige medlemslande repræsenteret.

CICES formål fremgår af § 1 stk. 3 i de nuværende statutter (der vedtoges ved 15. møde Pula 1972 til afløsning af de oprindelige i Budapest 1956 vedtagne). Kommissionens opgave er at varetage samtlige internationale interesser for problem- og studieskak inden for FIDES rammer.

Ifølge statutternes § 10, stk. 1 er det en af CICES væsentligste opgaver - i samarbejde med FIDE - at uddеле titler inden for problemskakken. F.t. findes tre titler: international dommer for skakkompositioner, international mester for skakkompositioner og stormester for skakkompositioner. De nærmere regler herfor er fastsat i statutterne. Ved Budapest-mødet tildeltes titlen international dommer umiddelbart til 71 problemlister, deriblandt 5 danske: W. Jørgensen, K.A.K. Larsen, O.G. Lauritzen, P. Rasch Nielsen og V. Røpke. Man følte, at der var et behov for at tilvejebringe dette store antal dommere for at komme videre med kommissionens arbejde, bl.a. med FIDE-albummerne (disse er omtalt i MINIATUR-REN 2 side 28). Senere er der fastsat bestemte regler for tildelingen af denne titel, bl.a. skal kandidaterne hertil indstilles af deres nationale skakorganisation eller problemskakorganisation. Lars Larsen fik titlen 1959 ved 4. møde i Wiesbaden, Arthur Madsen, Jan Mortensen og R. Prytz i 1966 ved 10. møde i Barcelona.

Titlen international mester blev i første omgang tildelt 6 personer honoris causa (A. Cheron, A. Ellerman, A.I. Herbstman, Jan Hartong, C.S. Kipping og C. Mansfield) af FIDE (Luxemburg 1959) efter indstilling fra CICE (WIESBADEN 1959). Ved 5. møde Leipzig 1960 udarbejdedes der regler for erhvervelsen af denne titel, idet denne blev koblet sammen med antal kompositioner, optaget i FIDE-albummerne. Der krævedes 10 opgaver i ét FIDE-album, 15 opgaver i to successive FIDE-albummer, 20 opgaver i 3 successive albummer eller 25 opgaver i mere end 3 albummer. For studier var de tilsvarende antal 6, 9, 12 og 15. Desuden skulle forfatterne indsende en samling af sine bedste opgaver til bedømmelse af en neutral jury, og til slut afgjorde CICE med 75% flertal om titlen skulle tildeles. Disse regler var dels omstændelige, dels ikke helt retfærdige (en døgnflue kunne således med kun 6

kompositioner i ét FIDE-album erhverve titlen), og ved 18. møde i Tblisi 1975 ændredes de således, at titlen automatisk tildeles den komponist, der har fået optaget 25 opgaver eller 15 studier i FIDE-albummerne. Kun to danske forfattere har hidtil erhvervet denne titel, nemlig Lars Larsen og Knud Hannemann, (16. møde Imula 1973). Titlen tildeles ikke post mortem.

Om indførelsen af titlen stormester har der været ført mange diskussioner ved CICES møder. Ved 14. møde Haag 1971 vedtoges det at indføre titlen honoris causa, og de første fire stormestre udnævntes 1972, nemlig G. Kasparian, L. Loschinskij, C. Mansfield og E. Visserman. Modstanden mod stormestertitlen var dog ikke helt brudt og ved de to næste møder lykkedes det ikke at opnå flertal for de foreslåede stormesterkandidater. I 1975 vedtog man at opgive tildelingen honoris causa og i stedet tildele titlen til alle forfattere, der har 70 opgaver eller 42 studier i FIDE-albummerne. Titlen tildeltes herefter straks V. Bron (SSSR), J. Fritz (CSSR), V. Koroljov (SSSR), V. Pachman (CSSR), G. Parós (Ungarn) og N. Petrović (Jugoslavien). Tiden vil vise, om det lykkes at undgå den inflation som inden for partiskakken har udhulet værdien af stormestertitlen.

Ved 3. møde Piran 1958 udarbejdedes en kodeks for skakkompositioner. Denne indeholder regler for skakopgaver og -studier, og problemturneringer samt en 3-sproget skakproblemterminologi. Kodeks er publiceret i det jugoslaviske tidskrift "PROBLEM" januar 1959. Senere er kodeks blevet ændret flere gange, og der findes en permanent subkommission for kodeks-spørgsmål. Kodeks-spørgsmål har flere gange sat sindene i bevægelse og er i mange henseender en "varm kartoffel".

Der har været afholdt flere individuelle kompositionsturneringer i FIDE-regie, men i organisationsmæssig henseende har forløbet af disse

ikke været heldig, idet dommene er kommet meget sent. Der synes ikke at være nogen særlig lyst til at fortsætte disse turneringer. Derimod er den første FIDE-kompositionsturnering for hold jo netop afsluttet (se side 42). Forud for denne er gået to uofficielle turneringer. Den første organiseredes og vandtes af Sovjetunionen. Turneringen hedder Matsch družhby schachmatnych kompozitorov 1962-64, mens domsberetningen udkom først i 1968! Danmark blev her nr. 13 af 20 deltagere. 2. internationale Landenteamstrijd voor Schaakcomposities organiseredes af nr. 2 i ovennævnte, Holland. Den startede 1967 og domsberetningen udkom 1971, selv om den af en eller anden grund er betegnet 1970. Her blev Danmark nr. 20 af 27 deltagere. At den tredje internationale holdturnering nu hedder 1. WCCT-turnering, skal jo nok en gang i fremtiden bringe forvirring i begreberne! Ud over ovennævnte hovedopgaver har CICE beskæftiget sig med mange andre emner. En subkommission for matematiske skakopgaver dannedes ved 11. møde, Tampere 1967. Internationale løserturneringer har været diskuteret, bl. a. ved 12. møde Arcachon 1969 og 13. møde Varna 1970.

Ud over ovennævnte hovedopgaver har CICE i tidens løb beskæftiget sig med utallige andre emner, af hvilke nogle få skal nævnes: Matematiske skakopgaver, anticipationer, klassifikation af hjælpematter, Wilsons system for bedømmelse af skakopgaver, computerproblemskak etc.

CICES 19. MØDE 1976 I RIBE 22.-29. SEP.

Mødet foregår på hotel Munken, Sct. Catharinae Plads. Hotelværelse kan fås samme sted for 125 kr. pr. døgn (145 kr. med bad og toilet), heri incl. samtlige måltider, dog ekcl. drikkevarer. Yderligere detaljer fås hos Jan Mortensen eller Ole Balslev, Overdammen 12, 6760 Ribe. Tlf. (05) 42 04 45.

L.S.-tryk!!